

Domein Rulheyde, een visioen ...

"We lopen om ter snelst door de tunnel van de Speelvogels. Tik. Jij mag me volgen in het bos. Die stok nemen we mee. Kom, langs hier. Niemand ziet ons zitten achter deze boom. Kijk daar, een sprinkhaan. Ik durf hem wel vangen. We brengen hem naar ons kamp. Lopen jullie mee over de paaltjes? ... We hebben water gepompt voor onze rivier. Wacht, eerst de brug terug bouwen. Pas op, overstroming! Kom, we volgen het water tot aan de beek. Springen! ... We klimmen samen in de boom. Durf jij zo hoog als ik? Hier kunnen we het gocartparcours zien en de vlag van onze toren. Zullen we hier onze koek opeten? Als jij mijn tak bezet houdt, doe ik de papiertjes naar het afvaleiland. Of gaan we eerst eventjes een strip lezen in de hut?"

kasterlee
uw avontuur ligt in onze natuur

Een bosje speelkansen.

Nota over de ontwikkeling van domein Rulheyde.

Visie

Domein Rulheyde is een **uniek plekje voor intens speelplezier en inspirerende rust**. Kinderen en jongeren ontmoeten er elkaar en beleven er de pure natuur. Respect en vrijheid stimuleren er de ontplooiing en het initiatief van elk individu.

Het gemeentebestuur engageert zich om samen met de gebruikers en beheerders van het domein verder te bouwen aan een **duurzaam project**.

De Rulheyde vandaag

Gebruik

Sinds 2004, bij de stopzetting van de erfpachtovereenkomst met de Vlaamse Kampeertoeristen, beheert de gemeentelijke jeugddienst het domein in de eerste plaats om lokale jeugd(-verenigingen) extra speelruimte te geven en wordt het quasi exclusief voorbehouden voor de jongeren, jeugdverenigingen en scholen.

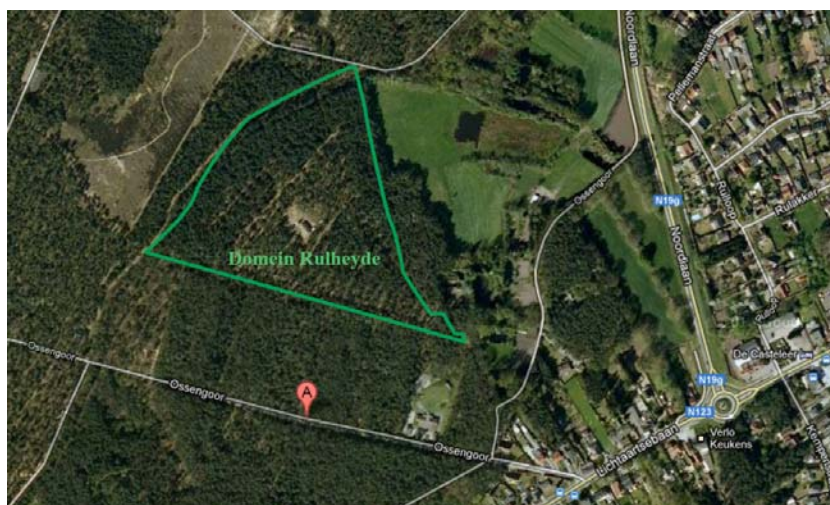
Aanvankelijk vonden enkel speelpleinwerking Sproet vzw en Chiro Kasterlee hun weg naar het terrein. De laatste jaren wordt de locatie frequenter gebruikt tussen de krokus- en de herfstvakantie. Gedurende het seizoen 2012 vonden onderstaande activiteiten plaats op domein Rulheyde:

Datum	Groep	Activiteit
7/03	Kinderraad	Vergadering
28/03	Jeugd-/Sportdienst	Buitenspeeldag
21/04	Jeugddienst	Startdiner Speelvogels
21/04	Sproet	Den aftrap
22/04	KVLV + KLJ	Speeldag
29/04	KWB	<i>Post wandeling</i>
01/05	JRK	Verbroederingsactiviteit
04/05	Jeugdraad	BBQ
03/05	Jeugddienst	Vormingsdag animatoren
23/06	Jeugd-/Cultuurdienst + GB	CuliKidz Picknick
27/06	KWB	<i>Post wandeling</i>
2-27/07	Jeugddienst	Speelvogels
5/08	<i>Pompoenstappers</i>	<i>Post wandeling</i>
30/07-17/08	Sproet	Kastaar
22/08	Jeugddienst	K – Politiedag
28/08	Jeugddienst	K – Expeditie vuur
6/09	<i>Vorming Plus Kempen</i>	<i>Workshop</i>
28/09	VBS De Parel	Picknick
20/10	JeTi	Griezeltocht

** cursief: niet-jeugdwerk*

Geografisch

Het domein Rulheyde is een gemeentelijk terrein van ongeveer 7,5 hectare en ligt in het bosrijk gebied van de Kempische Heuvelrug. Aan de noordwestelijke zijde wordt het domein gescheiden van het jeugdcentrum de Hoge Rielen door de Rulloop, een waterloop die in het zomerseizoen een beperkte hoeveelheid water bevat. Aan de oostzijde grenst het gebied aan een kleinschalig landbouwlandschap en ten zuidwesten liggen enkele percelen voor gemeenschapsvoorziening. Gebruikers van het domein wijzen vooral op de opportuniteiten van bos, plein, reliëf, biodiversiteit, diertjes, waterloop, ...

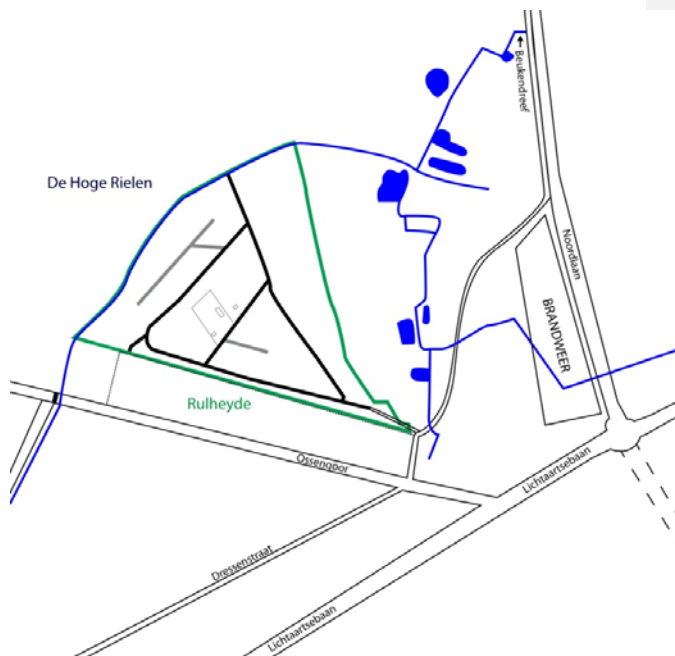

Luchtfoto Google Maps

Bereikbaarheid

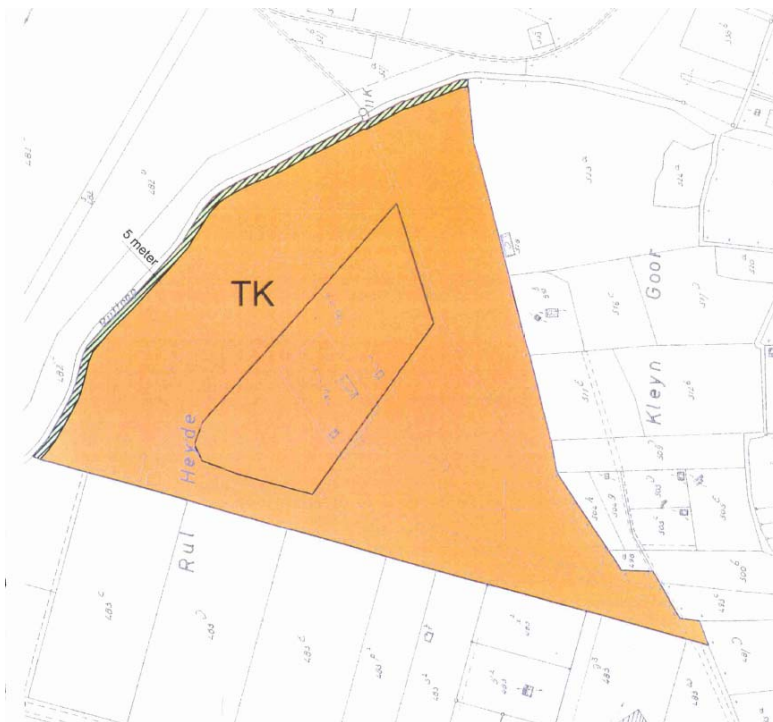
De Rulheyde is een afgelegen en (verkeers-)veilig terrein. Met gemotoriseerde voertuigen is het enkel bereikbaar via de zuidoostelijke hoofdtoegang in Ossengoor. De meeste gebruikers bereiken Ossengoor via de Lichtaartsebaan of uitzonderlijk via de zandweg vanuit de Beukendreef. Voetgangers en fietsende kinderen kunnen het terrein op langs wandelpaden die aansluiting hebben op het wandelnetwerk Kempense Heuvelrug. Fietsers vanuit Tiel en kunnen overdag van de hoofdas in jeugdcentrum de Hoge Rielen gebruik maken om in Ossengoor te geraken.

Om autoverkeer uit het bos te weren tijdens de zomervakantie, halen de animatoren van de Speelvogels de kinderen op aan de verharde weg. Ze wandelen in groep tot aan het speelplein. Voor kleine kinderen en jongeren met een fysieke beperking is deze toegangsweg zeer lang en moeilijk begaanbaar.

Planologisch

Domein Rulheyde werd tot 2005 in erfpacht uitgebaad als camping gericht op seizoenskamperen. In het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, goedgekeurd door de Vlaamse regering op 5 juli 2002, werden drie zones opgenomen: een gebied voor openlucht recreatieve verblijven met gemeenschappelijke voorzieningen (fig. orange), een zone voor toeristische kampeerplaatsen (fig. TK) en een zone voor groene buffer langs de Rulloop (fig. groen).

Grafisch plan uit gewestelijk RUP.

Toegankelijkheid bos

Volgens de toegankelijkheidsregeling in goedkeuring is het bosgebied van domein Rulheyde ingekleurd als speelzone. Speelzones zijn stukken bos of natuurgebied van enkele hectares groot waar jongeren tot 18 jaar vrij kunnen spelen. Het domein is opgenomen in het Uitgebreid Bosbeheerplan van de gemeente Kasterlee (okt 2010).

Voorzieningen

De verouderde en afgeleefde chalet is dringend aan vervanging toe en ook de twee garageboxen passen niet in de natuurlijke omgeving. Anderzijds zijn de gebruikers zeer enthousiast over de aanwezigheid van:

- Zandberg
- Kampvuurput
- Kabelbaan
- Sanitair
- Picknickbanken
- Podium
- Bouwspelplaats
- En veel spelmateriaal

Behoeften

De jeugddienst onderzocht in 2012 de behoeften van de gebruikers van domein Rulheyde (jeugdverenigingen, Speelvogels en jeugdraad) en maakte onderstaande lijst van de aangereikte elementen.

- Aantrekkelijke toegang met poorteffect
- Psychologische afbakening van het domein
- Shelters of ankerpunten in het bos
- Avontuurlijke spelelementen in de omgeving van het paviljoen
- Specifieke speel- en rustzones
- Speeloever aan de Rulloop
- Grondwaterput voor waterspel
- Nieuw en functioneel paviljoentje
- Ruimte voor groepsspelen: binnenruimte, overdekte speelruimte, open plein
- Bergruimte: wandkasten, sorteervakken, buitenberging, ...
- Eenvoudig maar degelijk keukentje
- EHBO-hoek, animatorenhoek en klein bureautje
- Toegankelijk sanitair
- Efficiënt afvaleiland
- ...

Met opmerkingen [V1]: Zo fantastisch zijn om de zomer van 2013 aan te grijpen om ook kinderen te observeren en te bevragen. Welke bomen genieten hun voorkeur als klimboom, welke plekken zoeken ze op, ... een speelanalyse van de huidige situatie. Als ik mij niet vergis heeft Kind en Samenleving hiervoor leuke instrumenten!

De Rulheyde anno 2014

Een nieuwe toegang maakt domein Rulheyde makkelijker bereikbaar voor kinderen.

Een nieuwe toegang in Ossengoor – bestaande uit een avontuurlijke tunnel, brug, poort, ... of een bespeelbaar en attractief natuurelement – wordt de blikvanger en betovering die kinderen, jongeren en hun begeleiders uitnodigt om het speelbos in te trekken. Door het poorteffect worden kinderen meegezogen in de wereld van het bos en worden ze aangespoord om op ontdekking te gaan, samen te ravotten en op een speelse manier aan natuurbeleving te doen.

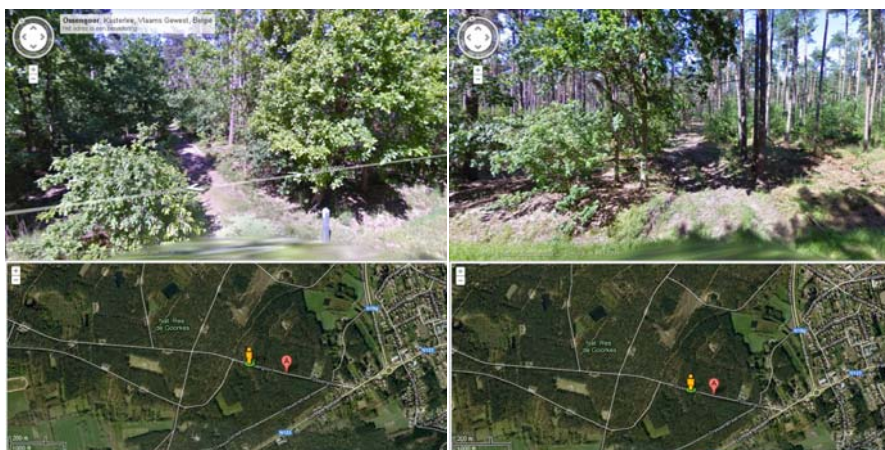
Naast de toegangspoort kan aan de straatkant ook een kleine – al dan niet (tijdelijk) overdekte – shelter worden opgetrokken die dienst doet als rustplek voor passanten en inschrijfbalie voor activiteiten op het domein. Het pad achter de poort leidt de bezoekers naar het centrale speelplein van de Rulheyde.

Wilgentunnel - toegangspoort
Speelbos de Elzen in Dordrecht

Bij voorkeur wordt de nieuwe kindvriendelijke toegang voorzien op de lijn waar de afstand tussen het centrale speelplein en de verharde weg het kortst is. Verschillende bestaande doorgangen kunnen hiervoor gebruikt worden. Zowel jonge wandelaars, fietser als kinderen met fysieke beperkingen moeten gebruik kunnen maken van de toegangsweg. Een fietsstapzone wordt voorzien in de omgeving van het speelplein.

Met opmerkingen [V2]: Overdekte?

Links: Bestaand wandelnetwerk langs domein Rulheyde.

Rechts: Bestaande doorgang over de gemeentelijke percelen in Ossengoor.

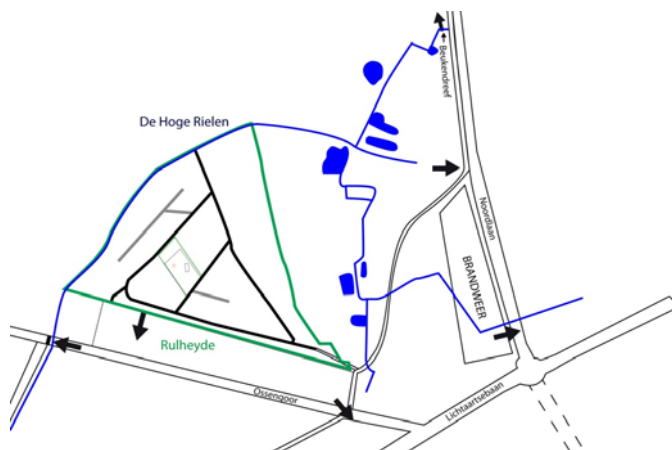
Tijdelijke inkleding toegang Speelpleinwerking Wesp, Wetteren.

Door het ontwerpen van de nieuwe kindvriendelijke toegang zullen bezoekers gestimuleerd worden om auto's aan de rand van het domein te parkeren. De huidige zuidoostelijke toegangsweg kan geprofileerd worden als dienstentoeegang. Enkel gemotoriseerde voertuigen van leveranciers, hulpdiensten en groepsverantwoordelijken zullen in het bos rijden.

Domein Rulheyde zal een belangrijke rol spelen in een **breder gemeentelijk speelruimtebeleid**. Haar centrale ligging tussen de drie dorpskernen en aansluiting bij de Hoge Rielen, Hoge Mouw en het wandelnetwerk bieden kansen in de omgeving. Enkele aspecten kunnen in acht genomen worden:

- Link met de dorpskern van Kasterlee / Masterplan de Met
- Kindvriendelijke route naar Lichtaart en Tielen / ankerpunten
- Link met andere recreatie- en speelzones
- De Rulloop als verbindingsweefsel
- Het wandelnetwerk als kindvriendelijk weefsel
- Een veilige aansluiting via de zandweg op de Beukendreef, Noordlaan, fietstunnel, ...

Met opmerkingen [V3]: Zou ik net zoals op de vorige bladzijde en op volgende bladzijde een volle titel van maken in 't vet. Op die manier kan je de troeven van de Rulheyde anno 2014 duidelijker samenvatten.

Schets aanknopingspunten vanuit domein Rulheyde

Verrijkte speelzones bieden unieke kansen voor de natuurbeleving en het buitenspelen van kinderen.

Momenteel blijven de speelkansen uit de natuurlijke omgeving nog onderbenut en spelen de kinderen meestal in de nabijheid van de chalet en op de gocartlus. Door het benoemen en op kaart visualiseren van indicatieve speel- en rustzones op het domein kan ingespeeld worden op de potentie van de verschillende (bestaande) plekken; het reliëf, de biodiversiteit, boomsoorten, doorwaarderbaarheid, ...

Herkenningspunten in het speelbos kunnen kinderen helpen om zich te oriënteren en bieden zowel voor kinderen als hun begeleiders een soort psychologische afbakening van het terrein. Deze ankerpunten kunnen bestaan uit een boomstam, stappaaltjes, sheltertje, grote steen ... en geplaatst worden op strategisch gekozen plaatsen die zichtbaar zijn van op het centrale plein.

Met opmerkingen [V4]: Bestaat er een rapport waarnaar je kan verwijzen welke soorten er op dit moment allemaal zijn. Inheems, uitheems? Heeft uiteraard belang bij eventueel kappen of inplanting van nieuwe bomen.

Luchtfoto speelzones Speelplein Joepla, Lochristi

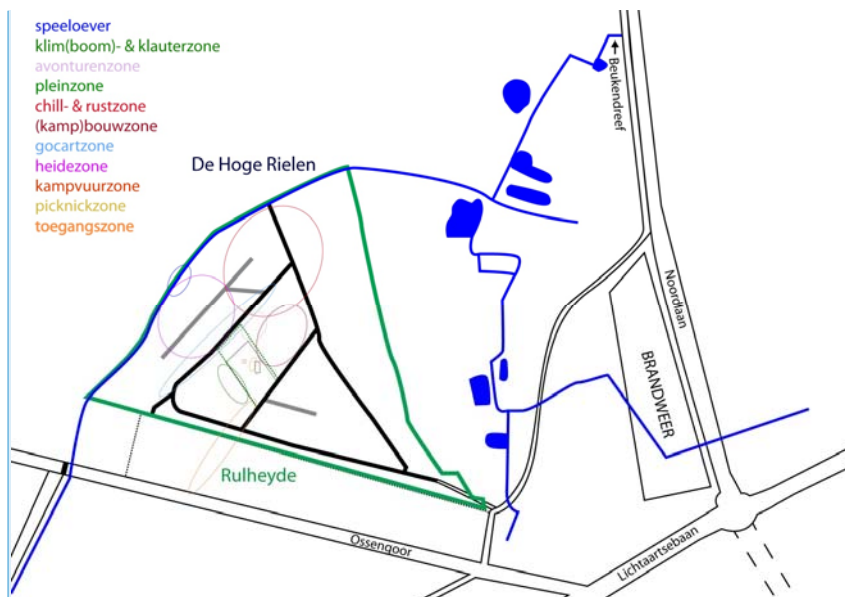

Kindvriendelijke visualisering van het Speelplein Wesp, Wetteren

Mogelijke zones:

- klim boom- en klauterzone
- vergraste pleinzone – sport & spelzone
- zand- (berg) & waterspeelzone
- speeloever t.h.v. de Rulloop
- gocartszone
- (kamp-) bouwspelplaats
- avonturenzone met (hang-) brug of touwenconstructie
- kampvuurzone
- chill- en rustzone met shelters / boomhut / wilgenhut voor natuurbeleving/-observatie / camouflage
- beestjesbos
- heidezone
- (tijdelijk) overdekte speelzone aan paviljoen
- picknickzone
- tentzone
- podiumzone
- toegangszones
- ...

Met opmerkingen [V5]: Apart punt van maken om belang van beiden te onderstrepen

Schets van mogelijke speel- en rustzones op domein Rulheyde

Met opmerkingen [V6]: Dergelijke belangrijke tekeningen die een verduidelijking zijn van je punten zou ik een volle A4 geven. Maakt het voor de lezer ook handig om aantekeningen op te maken. Daarnaast zou ik met verbindingslijnen en kleine foto's aan de kant verwijzen naar de foto's die je hier verder gebruikt. Aangevuld met belangrijke foto's uit vorige hoofdstukken (bv. toegangspoort) In principe heb je zo 1 A4 die een totaalbeeld schets van alles wat je tot hertoe hebt beschreven. Geef hier ook al aan dat je de schets van van het centrale plein verderop in detail eruit haalt.

Inspiratiebeelden:

- **Chill- en rustzone met shelters | boomhut | wilgenhut voor natuurbeleving & -observatie | camouflage**

Shelters in het bos

Foto 1:
<http://socyberly.com/history/the-early-breakthroughs-shelter-refuge-part-one/>

Foto 2:
http://www.picstopin.com/270/theshelter/http:%7C%7Cwww*hdwallpapers*pk%7Cthumbs%7Cthe_shelter_11.jpg/

Foto 3: De Speeldernis Rotterdam

Foto 4: Natuurspeelplaats de Averegten in Heist-op-den-berg

Chillhoekje in het bos

Foto 1: De speelvogels Kasterlee

Foto 2: De speelvogels Kasterlee

Foto 3: Trudie Appermans L.A.C.H. vzw

Foto 4: De speelvogels Kasterlee

Rustplekken en ankerpunten

Foto 1, 2 & 3: De Hoge Rielen

Foto 4: Speelbos Zottegem

Foto 5: Klangwanderweg in Boscheid

- **Beestjesbos**

Beestjesbos | natuur-
observatie

Foto 1: De speelvogels Kasterlee

Foto 2: Vlaamse Dienst Speelplein

Met opmerkingen [V7]: Vlaamse Dienst Speelpleinwerk;
Speelplein Wuustwezel

- **klim(boom)- en klauterzone**

Klimboom
De speelvogels Kasterlee

- avonturenzone met (hang-) brug, stappaaltjes of touwenconstructie

Avonturenparcours

Foto 1: Speelplein de Warande in Torhout

Foto 2: Goede speelprojecten

- gocartszone

Gocartparcours – bospad
De speelvogels Kasterlee

- (kamp-) bouwspeelzone

Bouwspeelplaatsen voor kampen

Foto 1: De Speeldernis in Rotterdam

Foto 2: [Vlaamse Dienst Speelplein](#)

Foto 3: De speelvogels Kasterlee

Foto 4: [Vlaamse Dienst Speelplein](#)

Met opmerkingen [V8]: Vlaamse Dienst Speelpleinwerk

Met opmerkingen [V9]: Vlaamse Dienst Speelpleinwerk;
Speelplein Kwik Kwak Brasschaat

- zand-(berg) & waterspeelzone

Zand, water en modder

Foto 1: [Maaamse Dienst Speelplein](#)

Foto 2: [De Speelvogels Kasterlee](#)

Foto 3: [Maaamse Dienst Speelplein](#)

Foto 4: Handpomp

Met opmerkingen [V10]: Vlaamse Dienst Speelpleinwerk; Speelplein Wuustwezel

Met opmerkingen [V11]: Vlaamse Dienst Speelpleinwerk; Speelplein Jokkebrok Bredene

- **speeloever t.h.v. de Rulloop**

Spelen langs de oever van de waterloop

Foto 1: De speelvogels Kasterlee

Foto 2: Speelplein de Warande in Torhout

- **centrale pleinzone**

Afgebakend kleuterdorp

[Vlaamse Dienst Speelplein](#)

Met opmerkingen [V12]: Vlaamse Dienst Speelpleinwerk;
Speelplein WESP Wetteren

Herinrichting van het centrale plein biedt meer exploitatiekansen.

De functies van het centrale plein kunnen eveneens geoptimaliseerd of geheroriënteerd worden vanuit het denken in zones. Verschillende opmerkingen m.b.t. het speelplein dienen in acht genomen te worden:

- 1) gebrek aan 'open' ruimte voor sport en spel
- 2) aanwezigheid van de kampvuurput
- 3) verbinding met of openheid naar de Rulloop.

Mogelijks kunnen in de rand van het centrale plein of tussen de westkant en het pad enkele bomen (voornamelijk naaldbomen) gekapt worden om meer (gevoel van) ruimte te creëren. Daarenboven kunnen de functies van het bestaande plein geheroriënteerd worden en de plaats van de constructies (podium, bouwspeelplaats, picknickbanken, berging) en de zandberg kunnen wijzigen, waardoor (1) een ruim 'open' plein ontstaat met plaats voor sport en spel van jeugdverenigingen en klasgroepen of het opstellen van een tent bij activiteiten (2) de inplanting van de kampvuurput voldoende veilig is en 3) het zicht richting de Rulloop verbreedt.

Schets van het centrale plein op domein Rulheyde

Met opmerkingen [V13]:

Met opmerkingen [V14]: Een foto hiervan zou ideaal zijn.

Met opmerkingen [V15]:

Met opmerkingen [V16]:

Een nieuw paviljoen herbergt alle binnenfuncties.

De huidige chalet en garageboxen worden verwijderd. Om het aantal constructies in het bos te beperken, wordt een nieuw, onderhoudsvriendelijk en duurzaam gebouw opgetrokken. De infrastructuur bestaat uit één volume en is functioneel ingedeeld in volgende hoeken:

- Polyvalente ruimte met (sluitbare) wandkasten en fantasie- of verkleedhoek ($\pm 60\text{m}^2$)
- Open basiskeuken met toog, fornuis, oven, wasbak, ijskast en kasten ($\pm 20\text{m}^2$)
- Ruime en praktische materiaalhoek met sorteervakken en buitenberging ($\pm 40\text{m}^2$)
- Animatoren- en EHBOhoek ($\pm 15\text{m}^2$)
- Afscheiden bureautje ($\pm 5\text{m}^2$)
- Sanitair: Kinder- en volwassenentoiletten die langs binnen en buiten toegankelijk zijn ($\pm 30\text{m}^2$) + buitenkraantje

Aangrenzend aan het paviljoen wordt een (tijdelijk) overdekte shelter of een speelruimte met (wegneembare) terrasafkapping voorzien. De picknickzone en het podium kunnen hier deels in ondergebracht worden. Voor een bewust afvalbeleid wordt een afvaleiland ingericht aan/in het paviljoen.

De buitenkant van het paviljoen is natuurlijk van uitstraling en bestand tegen de (weers-) omstandigheden in het bos en klein vandalisme. Het ontwerp van het paviljoen spoort kinderen aan om te spelen en is op zich ook bespeelbaar, beleefbaar en avontuurlijk (klimmuur, uitkijktoren, speleo, brandweerpaal, glijbaan, ...).

Met opmerkingen [V17]: Iets vermelden rond toegankelijkheid – rolstoelgebruikers ook bij toiletten bv.

Met opmerkingen [V18]: Ik zou hier opteren voor een grotere ruimte (wij rekenen 4m^2 per kind) met zicht op de uitbouw van het speelplein (zowel in het aantal kinderen als in speelsysteem met bijvoorbeeld een groter aantal speelhoeken, uitbreiding naar een apart tiener –of kleuterlokaal, functioneelokaal om te knutselen, op termijn mogelijk jeugddienst die in de zomer tijdens de speelvogels zijn bureau op het speelplein vestigt, ...). Misschien kan het ook handig zijn om hier het aantal kinderen te vermelden.

Met opmerkingen [V19]: Lijkt me niet al te groot als je in de zomer hier ook een bedje of veldbedje wil installeren om zieke kinderen op te vangen.

Met opmerkingen [V20]: Een douche kan mogelijk ook nuttig zijn.

Met opmerkingen [V21]: Omroepsysteem? Stopcontacten buiten?

Met opmerkingen [V22]: Opslagplaats voor rollend materiaal?

Met opmerkingen [V23]: Wat met verwarming? Warm water via zonnecollectoren?

Met opmerkingen [V24]: Exclusief gebruik ervan in de zomervakantie voor de Speelvogels??

Domein Rulheyde als schoolvoorbeeld van speelruimte in een duurzaam natuurlijk kader.

Duurzame materialen:

De verouderde en vervreemde materialen van de huidige containers worden uit het bos verwijderd en vervangen door een paviljoen dat opgetrokken wordt in duurzame materialen die passen binnen het kader van de bosrijke omgeving. Daarnaast krijgen natuurlijke spelelementen in het bos extra aandacht. Extra avontuurlijke vormen of hindernissen kunnen worden vervaardigd met stammen of takken uit de omgeving en ingericht met duurzaam en gelabeld hout. Ook het aangereikte spelmateriaal wordt bewust gekozen binnen het project van de Rulheyde.

Met opmerkingen [V25]: Bijvoorbeeld??

Regenwaterrecuperatie:

Water is een geliefd element in het spel van kinderen en biedt in de zomermaanden verkoeling tijdens de warme speelvogeldagen. Een duurzaam waterverbruik op het domein is aangeraden. Recuperatie van hemelwater kan gebruikt worden voor de aansluiting van het sanitair en een buitenkraantje. Een grondwaterput kan geboord worden in de buurt van de waterspeelzone. Kinderen kunnen via een handpomp of andere speelse bron zelf water oppompen om te gebruiken in hun spel. Aangezien het water ter plekke terug in de bodem trekt, is het effect op de omgeving minimaal. (zie ook inspiratiebeelden speel- en rustzones)

Betrekken van de Rulloop:

Aan de rand van het domein stroomt de Rulloop, een waterloop die stroomopwaarts een levendige ader vormt (lees: zal vormen) in het centrum van Kasterlee. De waarde van deze beek kan voor de Rulheyde en de kinderen die er spelen meer benut worden in de toekomst. Vandaag de dag wordt de Rulloop enkel door de oudste kinderen bezocht om kikkers te vangen en van oever tot oever te springen. Een indicatieve speeloever en een fysieke link met het centrale plein kan de Rulloop toegankelijker maken en meer integreren in het spel en de beleving van kinderen. (zie ook inspiratiebeelden speel- en rustzones)

Afvaleiland:

Om kinderen, jongeren en hun begeleiders te sensibiliseren en aan te sporen tot bewust verbruik van materialen, wordt een duurzaam afvalbeleid doorgevoerd op domein Rulheyde. Het beleid wordt vertaald in de inrichting van een afvaleiland.

Participatie:

In aanloop naar de toekomstvisie op het domein werden gebruikers betrokken en gestimuleerd om mee vorm te geven aan het project. In de uitvoering van dit project zullen kinderen, jongeren, ouders, scholen,

Werkdag siorhout op domein Rulheyde 2005

verenigingen en de jeugdraad mee kunnen bouwen aan de realisatie.

bronnen

eventuele indicaties naar budget

Met opmerkingen [V26]: Zou ik vermelden, waardevolle websites als speelgroen.be, ...

Met opmerkingen [V27]: ?